

OPGEWEKT PAJOTTENLAND

LANDSCHAPSVISIE 2040

in een notendop

September 2021

INHOUD

1. Landschappelijk kader

2. Draagvlak

3. Energetische invulling

4. Conclusie van de Landschapsstudie

5. Onze Landschapsvisie 2040 – in woord

6. Onze Landschapsvisie 2040 – in beeld

1. Landschappelijk kader

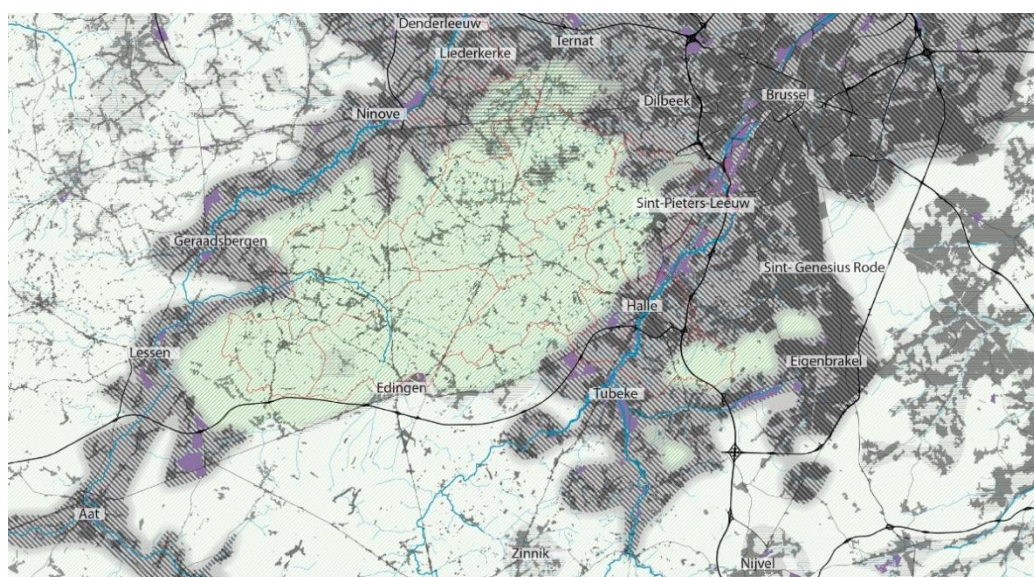
Wat is het Pajottenland? Hoe zit het landschappelijk en stedenbouwkundig in elkaar? En wat bepaalt nu net die eigenheid van het Pajottenland?

We benaderen het Pajottenland als één energielandschap dat opgebouwd is uit twee identiteiten: dynamische flanken rondom een verstillend binnenland. De flanken en noordrand van het gebied zijn dynamisch, druk bewoond en bevroegd, terwijl het binnenland langzaam en haast verstillend mooi is. Beide identiteiten vragen én krijgen een andere aanpak. We versterken niet alleen de twee identiteiten zelf, maar ook hun interactie door landschappelijke grenzen en voorwaarden te stellen aan hernieuwbare energie in het Pajottenland.

We hebben de ambitie om onze hernieuwbare energie lokaal te produceren, in het Pajottenland, dus om als streek zelfvoorzienend te zijn voor energie. Opwekking en verbruik van energie worden dicht bij elkaar gebracht. We koppelen 'stedelijkheid' en 'bedrijvigheid' aan de productie van hernieuwbare energie en respecteren dit in toekomstige opgaves rond verdichting en de mobiliteitsshift. Infrastructuur wordt een aanleiding voor de ontwikkeling van installaties die hernieuwbare energie produceren. De productie van hernieuwbare energie is hierbij niet het enige criterium. Zo kijken we ook naar het versterken of zelfs toevoegen van beleving in het landschap en het aanduiden van plekken en structuren.

Het uitgangspunt?

De omslag naar hernieuwbare energie moet de eigenheid van het Pajotse landschap versterken. Beleidsmakers kunnen dit niet alleen doen: deze transitie is iets waar alle Pajotten samen aan meewerken.

Figuur 1 – De dynamische rand (donker gearceerd) en het verstillende binnenland (lichtgroen gearceerd) volgens de Landschapsstudie. Bron: Landschapsstudie (2021).

HET VERSTILDE BINNENLAND

Het Pajotse binnenland is een van de gaafste landschappen van Vlaanderen met een zeer hoge belevingskwaliteit.

De basis van dit Pajotse binnenland ligt in het reliëf en het agrarische karakter, die beide voortkomen uit de lössbodem: een fijnmazig golvend landschap waarin droge en natte bodems elkaar afwisselen. Deze basis wordt aangevuld met een afwisseling tussen begroeide beekdalen en open kouters en een rijkdom aan vele kleine landschapselementen, hoge natuurwaarden en erfgoed, zoals vierkantshoeves en kastelen.

De combinatie van het reliëf met de vele begroeiingen en kleinschalige landschapselementen laat lange lijnen en hogere objecten in het landschap verdwijnen. Achter iedere heuvel en bocht zie je weer een nieuwe samenstelling van het landschap. Deze snelle afwisseling tussen verschillende landschapsbeelden zorgt ervoor dat geen plek hetzelfde is en we haast kunnen (ver)dwalen in het landschap.

Net deze afwisseling in landschapsbeelden heeft een grote invloed op hoe we het landschap zien en aanvoelen. Zo zijn de kerktorens van de verschillende dorpen niet vanuit alle hoeken zichtbaar. Dit maakt dat het landschap van het Pajotse binnenland veel elementen kan opnemen, als er voortgebouwd wordt op het kleinschalige karakter.

DE DYNAMISCHE RAND

De dynamische rand schetst een heel ander beeld van het Pajottenland, haast een tegenbeeld.

Gebundeld in de flanken en de noordrand volgt dit landschap de belangrijkste infrastructures. Overslagpunten zoals havenkades, spoorwegen en op- en afritten van snelwegen zijn de meest dynamische plekken waar industrie, distributie en bedrijvigheid zich vestigen. De dynamische flanken zijn een lappendeken van landgebruiken waarin akkerbouw, bewoning en bedrijvigheid direct naast elkaar liggen.

De Zennevallei is van oudsher een dynamische zone door de aanwezigheid van het Kanaal Charleroi-Brussel. Gelegen in de vallei van de Zenne wordt het kanaal geflankeerd door de snelweg E19 en de spoorlijn Brussel - Bergen - Charleroi.

Aan de andere kant van het Pajottenland vormt de vallei van de Dender, met de steden Geraardsbergen en Ninove, ook een dynamische zone, al is hier de schaal kleiner. Dit komt vooral door de grotere afstand tot Brussel.

De zone tussen Dilbeek en Ninove, langs de Ninoofsesteenweg, is de derde dynamische zone, die de laatste decennia een sterke verstedelijking kent.

2. Draagvlak

Wat is het draagvlak voor hernieuwbare energie in het Pajottenland en waar liggen de knelpunten? Hoe komen we tot een visie die gedragen wordt door de lokale bevolking?

We beseffen maar al te goed dat dit project enkel kans op slagen heeft als het ook gedragen wordt, voornamelijk vanuit de Pajotse bevolking. We benadrukken het belang van samenwerking omdat enkel zo het Pajottenland bewaard kan worden in al zijn glorie. Hernieuwbare energie inbedden in het landschap zorgt vaak nog voor tegenwind, want het onbekende schrikt af. We willen duidelijk maken dat we als Pajottenland de boot van hernieuwbare energie niet mogen missen en samenwerking cruciaal is om de controle te behouden over ons eigen landschap. Meer nog, we nemen het landschap als uitgangspunt voor de projecten rond hernieuwbare energie.

Het einddoel is niet om zomaar een visie op een energieneutraal Pajottenland te ontwikkelen. Elk type landschap vraagt namelijk om een ander antwoord. Dit omdat de draagkracht van elk landschapstype ruimtelijk en maatschappelijk anders is. Sommige landschappen zijn geschikter voor een radicaal nieuw type energielandschap, andere vragen dan weer om een zeer zorgvuldige en misschien wel puntsgewijze inpassing. We willen een gedragen visie ontwikkelen waarvoor beleidsmakers, burgers, landbouwers, bedrijven en verenigingen de handen in elkaar slaan. Zo worden we samen nog opgewekter van ons Pajottenland.

Om inzicht te krijgen in de draagkracht van het landschap en om te werken aan draagvlak voor hernieuwbare energie in het Pajottenland, laat de provincie Vlaams-Brabant in 2018 een landschapsstudie uitvoeren door Endeavour (participatie-experten), LAMA (landschapsarchitecten), ZES (energie-experten) en BURA (stedenbouwkundigen). De taak van het team dat de studie uitvoert, is de landschappelijke én maatschappelijke integratie van de best mogelijke mix van hernieuwbare energiebronnen in het Pajottenland verkennen in anderhalf jaar. Dit gebeurt onder andere via verschillende participatiemomenten met de Pajotten.

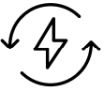
Alle opmerkingen en bezorgdheden van de Pajotse inwoners tijdens deze workshops worden zorgvuldig gewikt en gewogen door het team van de landschapsstudie. Ze dienen als basis voor het Ambitiekader en voor de ontwerpvisie op hernieuwbare energie in het Pajottenland. Deze ontwerpvisie bestaat uit een uitgebalanceerde mix van hernieuwbare energiebronnen die het Pajottenland in staat stelt om in 2040 energieneutraal te zijn met lokaal geproduceerde energie. De keuze aan energiebronnen, de verhoudingen hiertussen, en de randvoorwaarden voor toepassing zorgen voor een evenwicht tussen energetische efficiëntie, ruimtelijke wenselijkheid en maatschappelijke draagkracht. Dit alles met een realistische blik op de haalbaarheid en de mogelijkheid voor energieopslag.

Met deze ontwerpvisie zit de opdracht voor het landschapsteam erop, maar het team van Opgewekt Pajottenland gaat verder. Wat vinden de Pajotten van deze 'ideale' hernieuwbare energiemix? Samen met Treecompany, experts in online participatie, ontwikkelt het projectteam een virtueel landschap van de toekomst, op maat van het Pajottenland. Je kan er zowel de dynamische rand als het verstilde binnenland in terugvinden. We nemen de bewoners van het Pajottenland letterlijk mee in het energieverhaal van hun regio, nu en in de toekomst. De bewoners kunnen de ruimtelijke en landschappelijke impact van de verschillende hernieuwbare energiebronnen op hun landschap zien. En we nodigen hen uit zelf een eigen ideale energiemix voor het Pajottenland samen te stellen. De resultaten van alle ideale energiemixen worden voorgelegd aan de Pajotse en provinciale beleidsmakers en meegenomen in de finale Landschapsvisie 2040.

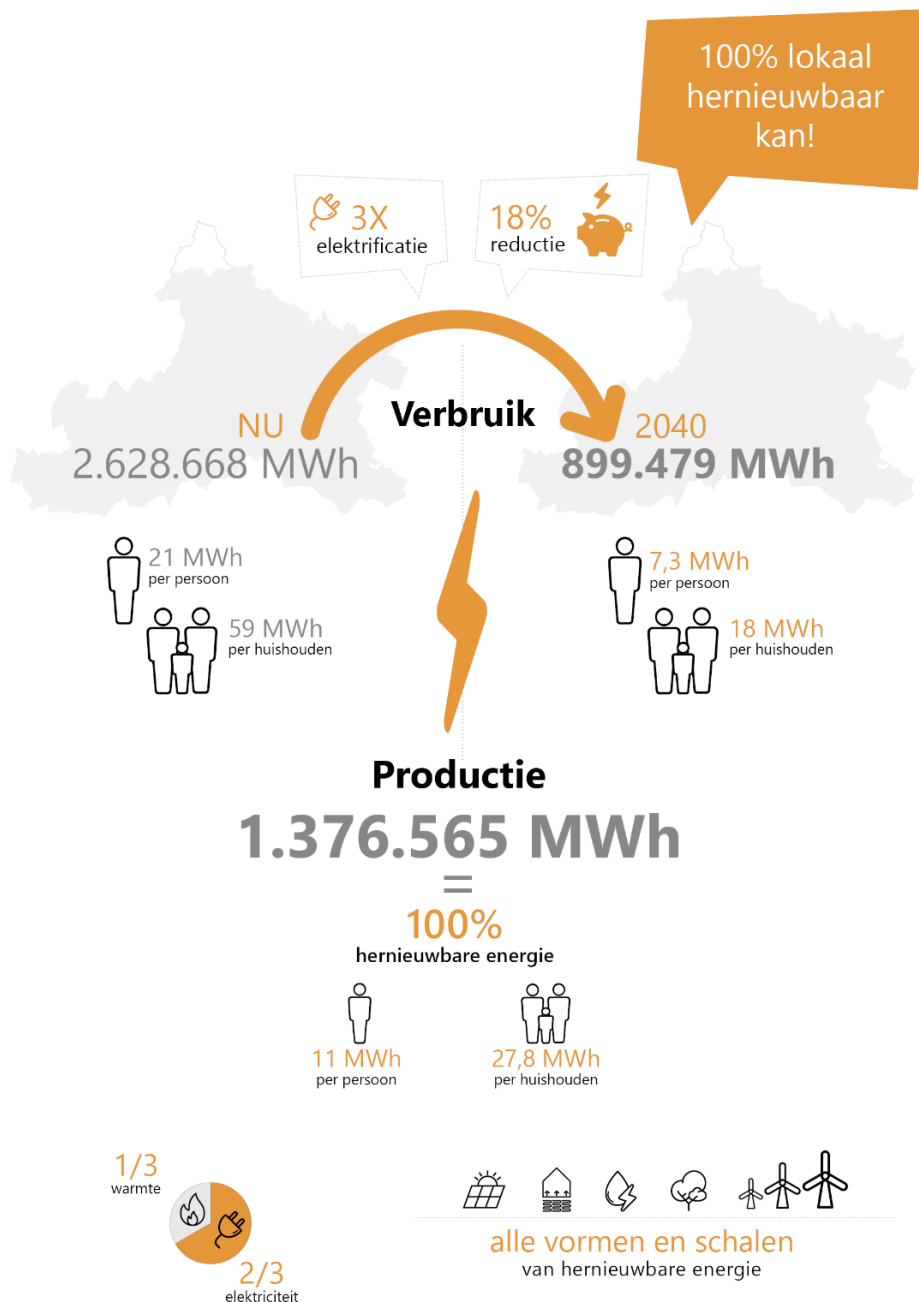
Figuur 2 – Sfeerbeelden uit een Opgewekt Pajottenland: de kunstenlandschapswandeling Breugheliaanse Streken² (zomer 2019), workshops binnen de landschapsstudie (2019), de Verover de Ruimte-actie met het pop-up park op het Stationsplein in Halle, infoavond bebossing (najaar 2020), de uitnodigende broodzak om deel te nemen aan de online bevraging, terreinbezoek rond mogelijkheden voor inzet houtkanten Infrabel voor groene warmte en de zoektocht naar een goede VolleGaasroute (najaar 2020). Bron: Opgewekt Pajottenland

3. Energetische invulling

Kunnen we het Pajottenland binnen het landschappelijke kader energieneutraal maken? Welke energiebronnen kunnen we daarvoor gebruiken? En onder welke voorwaarden dient dit te gebeuren?

Op voorwaarde dat we 18% besparen op onze energiebehoefte en dat we ons elektrificatiegraad verdrievoudigen, kunnen we energieneutraal worden in het Pajottenland. Dit blijkt uit de energiesysteemanalyse, uitgevoerd door het team landschapsstudie. Aan de hand van enkele voorbeeldpuzzels verkennen we hoe het landschappelijke kader energetisch ingevuld kan worden.

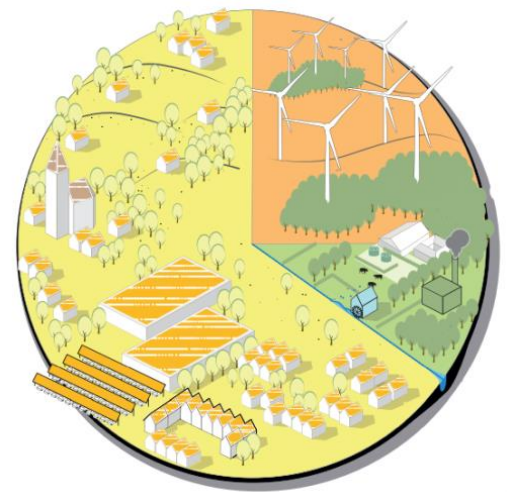

Figuur 3 – Infografiek over het toekomstige energieverbruik en de lokale productie van hernieuwbare energie in het Pajottenland. Bron: Opgewekt Pajottenland, op basis van de Energiesysteemanalyse (ZES, 2018)

4. Conclusie van de Landschapsstudie

In theorie is de 'ideale mix' een uitgebalanceerde mix van hernieuwbare energiebronnen: een evenwicht tussen energetische efficiëntie, ruimtelijke wenselijkheid en maatschappelijke draagkracht, met aandacht voor een realistisch blik op de haalbaarheid en de mogelijkheid voor energieopslag. De mix levert bewust een hernieuwbare energieproductie op die hoger ligt dan strikt nodig voor het bereiken van energieneutraliteit op jaarbasis (116% in plaats van 100%). Deze extra productie is een noodzakelijke buffer voor wanneer we de 18% energiebesparing (nog) niet halen, en omdat niet op elk moment altijd evenveel hernieuwbare energie geproduceerd kan worden.

Figuur 4 – De ideale theoretische mix aan hernieuwbare energiebronnen in het Pajottenland. Bron: Landschapsstudie (2021)

Deze energetische invulling heeft de potentie om van het Pajottenland een 100% autonome energieregio te maken. De ideale mix zou in de toekomst ook zorgen voor 95% energie-autonomie, op elk moment van de dag en het jaar, op voorwaarde dat we voldoende kunnen inzetten op energieopslag. Hierbij denken we onder andere aan 'vehicle to grid' waarbij de batterijen van elektrische wagens eigenlijk al een deel van de energieopslag zijn.

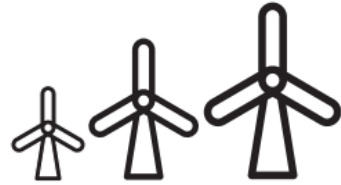
Daar worden wij opgewekt van!

Figuur 5 – Postkaartjesactie Opgewekt Pajottenland zomer 2020. Bron: Opgewekt Pajottenland

Onze bouwstenen van hernieuwbare energie

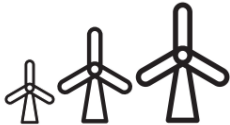
ZON

Zon is de voornaamste hernieuwbare energiebron om het Pajottenland energieneutraal te maken. Ze is onuitputtelijk en vrijwel overal toepasbaar.

De meest gekende toepassing van zonne-energie zijn zonnepanelen met fotovoltaïsche cellen, best gekend als een PV-installatie. Deze installaties zetten het licht direct om in elektriciteit: zonnestroom. Voordelen zijn de snelle en eenvoudige plaatsing, en een sterk dalende kostprijs. Ook de technische evolutie in PV-installaties gaat nog steeds erg snel, waardoor het rendement in de toekomst nog zal te stijgen.

PV-panelen hebben het nadeel dat ze relatief veel oppervlakte nodig hebben om een bepaalde productie te halen. Door ze op bestaande daken te installeren, nemen ze echter geen nieuwe ruimte in. Alternatieve toepassingen zijn zonnepanelen die op water of op het land geplaatst worden.

WIND

Naast zon heeft ook wind een cruciale rol in de ideale mix. De belangrijkste reden is het bewaren van stabiliteit op het energienet. Want hernieuwbare energie gaat niet alleen over de installaties, maar ook over de transmissie en distributie die nodig is om die elektriciteit te capteren en bij de gebruikers te brengen.

De inzet van windenergie laat toe om opwekking en verbruik van hernieuwbare elektriciteit beter uit te balanceren. Zo moet deze energie zo min mogelijk opgeslagen worden en worden piekbelastingen op het energienet afgevlakt. Daarnaast is windenergie ook efficiënter in termen van de ingenomen oppervlakte. Grondopstellingen van zonnepanelen bijvoorbeeld leveren voor eenzelfde oppervlakte minder stroom op.

De plaatsing van windturbines is echter omstreden. Ook, of zeker, in het Pajottenland. Daarom vertrekken we ook voor windenergie vanuit de eigenheid van het Pajotse landschap en koppelen we het gebruik van windenergie aan 'windkansgebieden' met uitgangspunten voor een bijhorend ontwikkelingskader. Deze uitgangspunten omvatten alle landschappelijke, ruimtelijke en organisatorische voorwaarden waaraan windturbineprojecten moeten voldoen volgens de landschapsvisie 'Opgewekt Pajottenland'. Zo willen we als regio – beleidsmakers en burgers - mee betrokken zijn in de ontwikkeling van de windkansgebieden. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door voor elk windkansgebied een eigen dialoogplatform en omgevings- of landschapsfonds op te richten, door na te denken over een omwonendenregeling en door in te zetten op rechtstreekse burgerparticipatie. Daarnaast staat de ruimtelijk-energetische optimalisatie van elk windkansgebied voorop. Specifieke detailstudies per windkansgebied moeten nog verduidelijken hoe dit kan. Tot slot streven we per windkansgebied ook naar een zo groot mogelijke orde, ritme en regelmaat want dit brengt rust, bijvoorbeeld door eenzelfde hoogte van de turbine, en kleur en vorm van kop, wiek, en mast.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor een specifiek ontwikkelingskader dat nog per windkansgebied opgemaakt moet worden.

BIOMASSA

Naast zon en wind zet de ideale mix ook in op biomassa: een hernieuwbare energiebron die mogelijkheden biedt om het landschap te versterken. Biomassa is ook minder wispelturig dan zon en wind. We streven ernaar om een lokale logistieke keten van houtige biomassa uit te bouwen op maat van het Pajottenland. Het lokale karakter is noodzakelijk om biomassa als hernieuwbare energiebron te kunnen beschouwen. Houtige biomassa van kleine landschapselementen (zoals knotbomen, hakhout en houtkanten) kan aangevuld worden met hout afkomstig van korte-omloophout (de teelt van houtige biomassa op percelen). Op die manier produceren we dus niet alleen een hernieuwbare energiebron, maar dragen we ook rechtstreeks bij aan het behoud en het onderhoud van het landschap en van biodiversiteit.

Op lange termijn streven we voor houtige biomassa de 'ladder van Lansink' na: toepassingen binnen het afvalbeleid die ecologisch beter zijn, zoals hergebruik en recycling, krijgen voorrang op verbranding. In de toekomst zullen we houtige biomassa wellicht dus enkel nog inschakelen als grondstof voor circulaire economie. Tot dan kan houtige biomassa ingezet worden als lokale bron voor duurzame warmte via kleinschalige verbrandingsinstallaties. De huidige generatie aan biomassaverbranders waar we hier naar kijken zijn niet te vergelijken met de traditionele houtkachels die zorgen voor fijn stof. Door een goede afstelling en onderhoud van de installaties en door kwalitatieve houtsnippers te gebruiken, komt de luchtkwaliteit niet in gevaar. En zolang de biomassa niet verder dan 30 km rondgereden wordt, is de koolstofdioxidecirkel ook rond. In het beheerplan nemen we aanplantingen op om tegemoet te komen aan de te roeien vegetatie.

We bouwen dus een logistieke keten voor houtige biomassa op maat van het Pajottenland, waarbij we zowel inzetten op het aanbod als de vraag naar houtige biomassa. In eerste instantie focussen we op het energetische luik en de vraag naar lokale houtsnippers voor biomassaverbranding. Zo kunnen lokale landbouwers bijvoorbeeld een financiële return halen uit houtkantenbeheer. Publieke gebouwen kunnen bijvoorbeeld lokaal geoogste houtige biomassa ophalen bij de een lokale opslagplaats om zo hun verwarmingsinstallaties te voeden. Maar we houden ook de vinger aan de pols wat betreft de mogelijkheden voor circulaire economie en zetten hier ook mee onze schouders onder.

DUURZAME WARMTE

Duurzame warmte is één van de grote uitdagingen in het streven naar een energieneutraal Pajottenland. De potentie voor grootschalige collectieve warmtenetten is beperkt tot één kansrijke cluster in Liedekerke, gevoed met warmte van riothermie (warmte uit rioolwater) en restwarmte. Daarnaast zijn er enkele kansen voor de ontwikkeling van kleinschaligere warmtenetten, zoals aan het Wildersportcomplex in Sint-Pieters-Leeuw en in het centrum van Herne.

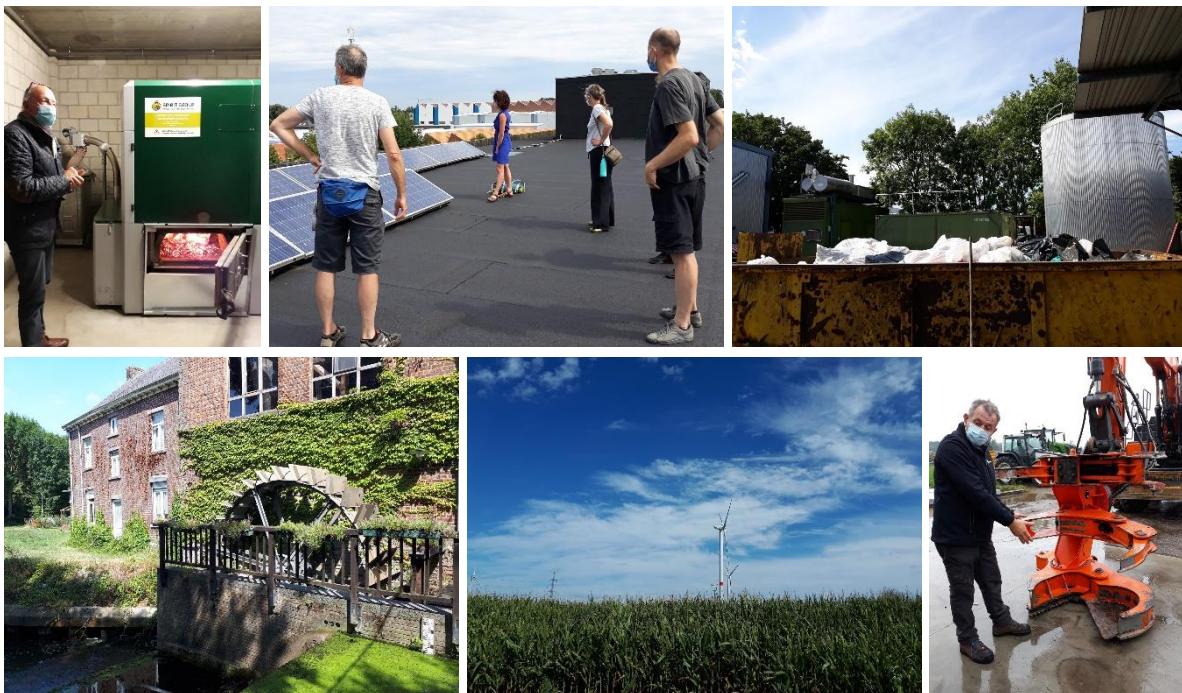
Voor het overgrote deel van de gebouwen in het Pajottenland moeten we inzetten op duurzame individuele warmteoplossingen, zoals warmtepompen die met omgevingslucht werken, ondiepe geothermie (wat maar op zeer specifieke locaties kan) en korteketenbiomassa. Zowel voor individuele warmtepompen als voor de ondiepe geothermie is hernieuwbare elektriciteit nodig. Deze elektriciteit is al mee voorzien in de noodzakelijke verdrievoudiging van de elektrificatie.

WATERKRACHT

Pajotse watermolens waren in het verleden noodzakelijk om waterkracht te kunnen inzetten als energiebron voor het malen van graan. In het energielandschap van de toekomst zal waterkracht geen substantieel onderdeel zijn: het energetisch en financieel potentieel is namelijk te beperkt. Kleinschalige waterkrachtcentrales kunnen enkel gebouwd worden op plaatsen met historisch vastgelegde stuwrechten, dus bij oude watermolens. Bij de moderne turbines wordt het oude rad vervangen door een Zuppingerwiel bij onderslagmolens of een vortex, Kaplan, of Francisturbine bij bovenslagmolens. Financieel gezien is inzetten op waterkracht een langetermijninvestering. Zo wordt de turbine al na de helft van haar levensduur terug verdiend. Jammer genoeg is dat pas na 20 jaar ...

Het energetisch potentieel mag dan wel beperkt zijn, dit wil echter niet zeggen dat er helemaal geen energie opgewekt kan of mag worden met waterkracht. Alle extra energie die puntsgewijs geproduceerd wordt met waterkracht draagt bij tot het vergroten van onze lokale energiebuffer. Het hergebruiken van oude watermolens en hun historische stuwrechten biedt een unieke kans om een link te maken tussen lokale energieproductie en erfgoed.

Figuur 6 – Sfeerbeelden uit het Pajottenland en van inspiratiebezoeken aan installaties voor hernieuwbare energie in Eeklo en Bocholt. Bron: Opgewekt Pajottenland (2020)

5. Onze Landschapsvisie 2040 – in woord

In theorie kan het Pajottenland op jaarbasis 100% energieneutraal worden. Dit door in te zetten op 18% energiebesparing, een verdrievoudiging van de elektrificatie, en lokale hernieuwbare energieproductie op maat van het landschap. Maar hoe zetten we die visie ook om in effectief beleid?

Geïnspireerd door de voorbeeldpuzzels ging een aantal lokale beleidsmakers samen aan de slag met het landschappelijke kader en de rekentool om hun energetische invulling van het Pajottenland uit te werken. Voor elke gemeente werd een eerste haalbare energiemix afgeklopt. De som hiervan is een haalbare energiemix voor het Pajottenland.

En die mix mag er zijn!

We komen aan 100 % lokale hernieuwbare energie. Met iets meer zon (73%) en biomassa (6%) en iets minder wind (12%) komen we dicht in de buurt van de samenstelling van de theoretische ideale mix van de Landschapsstudie.

De acht windkansgebieden uit de Landschapsstudie zijn gewikt, gewogen en streng geëvalueerd. Enkele gebieden sneuvelden en andere werden ingeperkt. Het resultaat vind je terug in de bijgevoegde 'harde' visiekaart. De uitgangspunten voor een ontwikkelingskader voor windenergie werden door iedereen onderschreven. Een ontwikkelingskader geeft de randvoorwaarden waaraan voldaan moet zijn om een windkansgebied aan te snijden. Per windkansgebied moet nog een ontwikkelingskader opgemaakt worden volgens de vooropgestelde uitgangspunten.

In onze **dorpen** streven we naar energieneutraliteit. We benutten in de eerste plaats het grote potentieel van zonne-energie op de daken. Per dorp, wijk of gebouw onderzoeken we of het haalbaar is om een collectieve warmtevoorziening aan te leggen. Voor grotere, publieke gebouwen (zoals een school, bibliotheek, sporthal of gemeenschapscentrum) kan duurzame warmte voorzien worden door middel van een biomassaverbrander. De houtige biomassa die hiervoor als grondstof dient, kan geogst worden uit korte omloophout en haagkanten: een nieuw bedrijfsmodel voor de landbouw en een hefboom voor de aanplant van kleine landschapselementen in het Pajottenland. De duurzame opwekking van energie door windenergie is hier enkel wenselijk met middelgrote windturbines die een maximale masthoogte van 50m hebben. Ze worden gekoppeld aan het dorp, een bedrijventerrein of een landbouwbedrijf. In het Pajotse landschap wordt daarnaast volop ingezet op het versterken van een kleinschalig agrarisch cultuurlandschap waarin de landbouwer een belangrijke rol speelt.

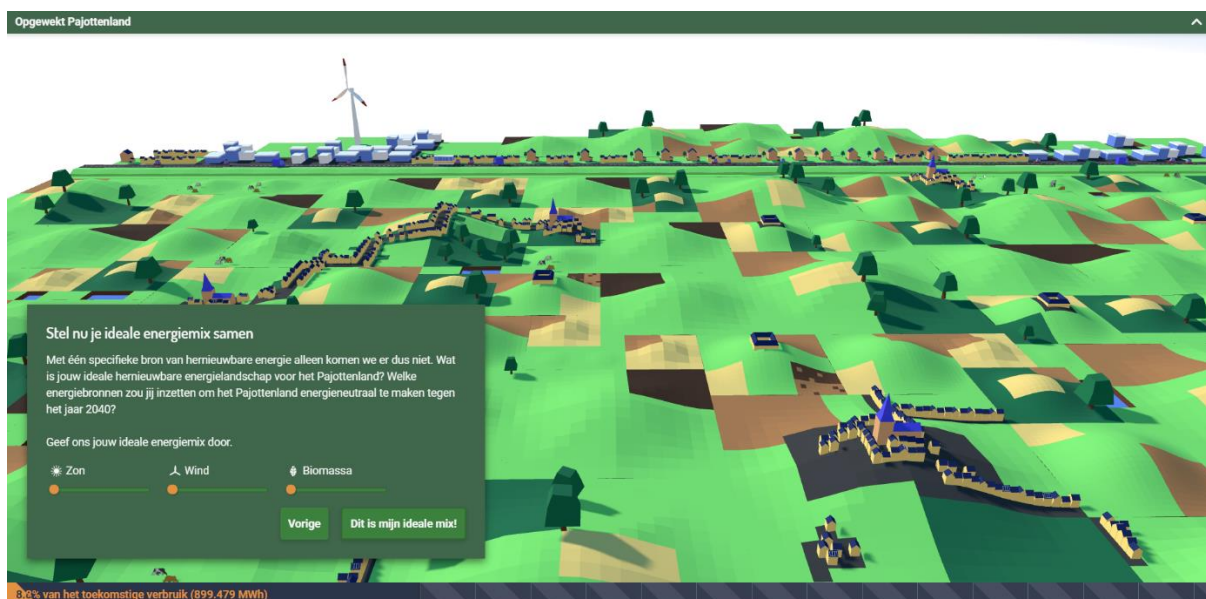

In het **dynamische, meer verstedelijkte landschap** van het Pajottenland wordt maar liefst 61% van alle energie in het Pajottenland verbruikt. Hier wonen dan ook de meeste mensen en zijn de meeste bedrijven gesitueerd. In dit gebied streven we naar een innovatief intensief energielandschap met een sterke (energetische) koppeling tussen bedrijvigheid en wonen. Hier is veel ruimte voor de opwekking van zonne-energie op de daken van woningen en bedrijfspanden. Het creëren van aantrekkelijke en duurzame woonomgevingen in combinatie met een groenblauw netwerk in en rond de stad zal het gebied een nieuwe identiteit geven. Op strategisch aangeduide locaties gaan we aan de slag met windenergie. We duiden een aantal windkansgebieden aan om de hernieuwbare energiemix te vervolledigen. Er komen dus op enkele goed doordachte plaatsen grootschalige windturbines, met aandacht voor de impact op het landschap. Windkansgebieden kunnen ontwikkeld worden onder strikte voorwaarden. Tenslotte benutten we in het dynamische, meer verstedelijkte landschap van het Pajottenland het potentieel voor warmtenetten en innovaties met waterstof.

Draagvlaktraject

De Landschapsvisie 2040 is ontwikkeld in samenspraak en overleg met de Pajotten. Het draagvlaktraject werd uitgevoerd in de periode van juni 2020 tot augustus 2021 op basis van de eerste versie van de Landschapsvisie 2040. Het doel van dit draagvlaktraject was te komen tot een finale versie van de Landschapsvisie 2040. Een weerslag van dit draagvlaktraject vinden jullie in de bijlage '[Verslag van het draagvlaktraject Landschapsvisie 2040](#)'.

Alle input werd verwerkt om te komen tot deze finale regionale Landschapsvisie Opgewekt Pajottenland!

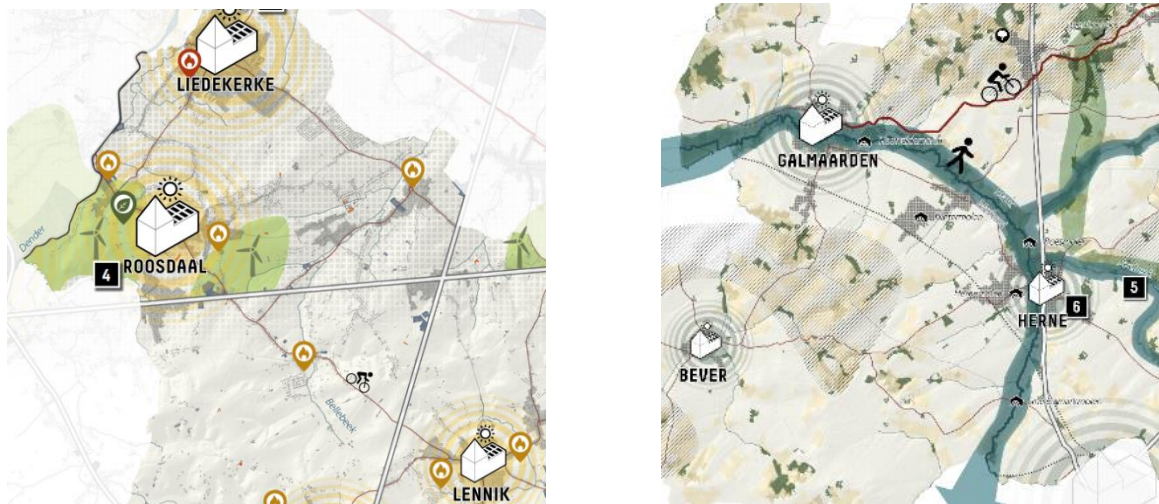

Figuur 7 – Screenprint uit het virtuele Pajottenland, op zoek naar de ideale energiemix. Bron: Opgewekt Pajottenland

6. Onze Landschapsvisie 2040 – in beeld

Een visie die voor een grondgebied van tien gemeenten inzet op een ruime waaier aan hernieuwbare energiebronnen en technologieën laat zich niet op één A4 vatten. Je kan het kaartbeeld van de visie dan ook terugvinden in de bijgevoegde pdf.

Figuur 8 – Snedes uit de 'harde' kaart (links) en de 'zachte' kaart (rechts) die onze Landschapsvisie 2040 Opgewekt Pajottenland verbeelden. Bron: Opgewekt Pajottenland

Hernieuwbare energie en infrastructuur

[De 'harde' kaart](#) geeft de harde structuren weer, zoals bebouwing, bedrijvzones, weginfrastructuur en de hernieuwbare energiebronnen die hier rechtstreeks aan gelinkt zijn. De kansen voor collectieve warmtevoorzieningen zijn aangeduid voor de locaties waar het zeker zinvol is om verdere haalbaarheidsstudies uit te voeren en voor de locaties waar de kansen samenhangen met bijvoorbeeld de heraanleg van het openbaar domein. In elke dorps- en stadskern zijn er veel mogelijkheden om in te zetten op zonne-energie. We duiden enkele afgebakende zoekzones voor windenergie aan die zorgvuldig gewikt en gewogen werden. En we zoeken naar locaties voor kleinschalige biomassaverbrandingsinstallaties die kunnen zorgen voor groene warmte. Om tegemoet te komen aan de besparingsopgave zetten we volop in op duurzame mobiliteit.

Natuur, landschap en water

[De 'zachte' kaart](#) vertrekt vanuit het landschap en zijn open ruimte. De bos-, vallei- en beekstructuren vormen de groenblauwe netwerken van het Pajottenland. We zetten in op het verbinden van bestaande bosclusters met nieuwe en toegankelijke groenzones in de bebouwde omgeving. Deze groenblauwe netwerken gebruiken we als dragers voor trage wegen die wandelen en fietsen stimuleren. Om te komen tot een klimaatadaptief landschap zoeken we naar groenblauwe verbindingen tussen de dorpskernen en de omliggende beekvalleien. Bekend worden opengelegd, water krijgt meer ruimte en de natuur meer kansen. We duiden zoekzones aan voor de inzet van kleine landschapselementen als bron van groene warmte in hoog erosiegevoelige gebieden en zoeken naar waterkracht aan de historische watermolens.

COLOFON

Deze informatiebrochure is opgemaakt door het projectteam van het strategisch project Opgewekt Pajottenland om de colleges van burgemeesters en schepenen, de deputatie, de gemeenteraden en de provincieraad van de betrokken gemeenten en de provincie Vlaams-Brabant te informeren over de belangrijkste elementen in de Landschapsvisie 2040 - Opgewekt Pajottenland.

Deze informatiebrochure is geen allesomvattende samenvatting van het strategisch project Opgewekt Pajottenland of de Landschapsstudie. Hiervoor verwijzen we je graag door naar het eindrapport van de landschapsstudie, beschikbaar vanaf voorjaar 2021, en de eindpublicatie van het strategisch project, beschikbaar vanaf september 2021, via www.opgewektpajottenland.be

Verwijzing: *Team Opgewekt Pajottenland (2021). Landschapsvisie 2040. Opgewekt Pajottenland in een notendop. 22 pag.*